

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 19 Mawrth 2019

YN BRESENNOL: Cynghorydd Dylan Rees (Is-gadeirydd) (Yn y Gadair)
Cynghorydd Richard Owain Jones (Is-Gadeirydd am y cyfarfod hwn)

Cynghorwyr Lewis Davies, John Griffith, Richard Griffiths, Alun Roberts, Nicola Roberts.

Aelod Cyfetholedig: Mr Keith Roberts (Yr Eglwys Gatholig)

Aelodau Portffolio

Cynghorydd Llinos Medi Huws (Arweinydd ac Aelod Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol)

Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas (Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol)

WRTH LAW: Prif Weithredwr
Prif Weithredwr Cynorthwyol (Partneriaethau, Cymunedau a Gwella Gwasanaethau)
Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro/Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
Pennaeth Dysgu
Pennaeth Rheoleiddio ac Economaidd
Pennaeth Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff Dros Dro
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad
Rheolwr Gwasanaethau Pensaernïol (GT) (ar gyfer eitem 13)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)

YMDDIHEURIADAU: Cynghorwyr Aled Morris Jones, Bryan Owen, J. Arwel Roberts, R. Meirion Jones (Aelod Portffolio Addysg, Llyfrgelloedd, Diwylliant ac Ieuencid)

HEFYD YN BRESENNOL: Cynghorwyr R.G. Parry, OBE, FRAgS (Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo), Robin Williams (Aelod Portffolio Cyllid)

Yn absenoldeb y Cadeirydd, bu'r Is-gadeirydd gadeirio'r cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol. Cytunodd y Pwyllgor y dylid penodi Is-gadeirydd a chafodd y Cynghorydd Richard Owain Jones ei ethol yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Bu'r Cynghorydd Dylan Rees ddatgan diddordeb personol yn eitem 7 ar yr agenda fel Cadeirydd Corff Llywodraethu Ysgol Bodffordd. Safodd lawr fel Cadeirydd y cyfarfod ar gyfer eitem 7 er mwyn gallu cymryd rhan yn y drafodaeth fel Aelod Lleol yn unig.

Bu'r Cynghorydd Nicola Roberts ddatgan diddordeb personol yn eitem 7 ar yr agenda fel llywodraethwr ysgol ac fel rhiant i blentyn sy'n mynychu Ysgol y Graig.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 4 Chwefror, 2019 ac fe'u cadarnhawyd fel cofnod cywir.

3 MONITRO PERFFORMIAD: CERDYN SGORIO CHWARTER 3 2018/19

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid, yn cynnwys Cerdyn Sgorio Corfforaethol Chwarter 3 ar gyfer 2018/19, ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor. Roedd yr adroddiad yn cyfleu sefyllfa'r Cyngor yn erbyn ei amcanion gweithredol fel y'u hamlinellwyd a'u cytuno arnynt ar ddechrau'r flwyddyn ac ar ddiwedd y trydydd chwarter.

Adroddodd yr Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol fod y Cerdyn Sgorio yn gyffredinol yn adlewyrchu perfformiad da iawn y gwasanaethau a'r perfformiad gorau yn erbyn y Dangosyddion Perfformiad ar ddiwedd Chwarter 3 ers i'r Cyngor ddechrau monitro a thracio perfformiad yn y fformat hwn. Mae'r adroddiad yn amlygu'r tri maes lle mae perfformiad yn is na'r targed, dau ohonynt yn y Gwasanaethau Oedolion – PM20a – Canran yr oedolion a oedd wedi cwblhau cyfnod o ailalluogi ac sy'n derbyn pecyn gofal a chymorth ar lefel is 6 mis yn ddiweddarach a PAM/025 (PM19) – Cyfradd y bobl a gedwir yn yr ysbyty tra'n aros am ofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth 75+ oed; mae'r trydydd maes sy'n tanberfformio (PAM018) yn y Gwasanaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ac mae'n ymwneud â chanran yr holl geisiadau cynllunio y penderfynir arnynt mewn pryd. Mae'r adroddiad yn cyfeirio at ffactorau a fyddai wedi cyfrannu at y perfformiad is na'r targed yn y meysydd hynny ac yn amlinellu'r camau lliniaru a fydd yn cael eu cymryd er mwyn gwella perfformiad erbyn Chwarter 4.

Cyfeiriodd yr Aelod Portffolio at Reoli Pobl a chadarnhaodd bod lefelau absenoldeb salwch ar yr un lefel â'r ffigwr ar gyfer yr un chwarter yn 2017/18 sef 2.69 Cyfwerth ag Amser Llawn o ddyddiau wedi eu colli. Mae sicrwydd yn parhau bod Gwasanaethau yn dilyn gweithdrefnau yn unol â'r polisi rheoli absenoldebau.

Mewn perthynas â Gwasanaeth Cwsmer mae nifer defnyddwyr cofrestredig ApMôn a gwefan y Cyngor yn parhau i dyfu sy'n ganlyniad positif o ystyried yr oedi wrth gyflwyno gwefan y Cyngor o ganlyniad i faterion technegol. Unwaith y bydd y wefan yn weithredol, bydd yn arwain at gynnydd yn y defnydd o ffurflenni ar-lein a chyswllt ar-lein ynghyd â thaliadau ar-lein. Oherwydd absenoldeb salwch hirdymor swyddog o fewn y tîm sydd â chyfrifoldeb am gasglu data, nid yw'n bosib adrodd ar Gwynion Cwsmeriaid na cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth ar gyfer y chwarter. Yn y Gwasanaethau Cymdeithasol, mae graddfa'r ymatebion ysgrifenedig i gwynion o fewn yr amserlen yn y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn parhau i fod yn is na'r targed gyda dim ymatebion ysgrifenedig wedi eu darparu o fewn yr amserlen ar gyfer 13 o'r 27 o gwynion Cam 1 – er ar gyfer 22 o'r cwynion hynny, cynhaliwyd trafodaeth â'r achwynydd o fewn yr amserlen. Mae graddfa'r ymatebion ysgrifenedig yn y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd wedi'i hamlygu gan yr UDA fel maes y mae angen ei wella. Dywedodd yr Aelod Portffolio fod Atodiad B o'r adroddiad yn darparu trosolwg o berfformiad prosiectau trawsnewid gwasanaeth presennol y Cyngor hyd yma.

Yn nhrefnadaeth ddilynol y Pwyllgor ar yr adroddiad, codwyd y materion canlynol –

- Bod yr adroddiad yn dangos bod Gwasanaethau Cyngor yn gwella ond bod rhai pcedi o dan-berfformiad. Yr her yw cynnal a chyfnerthu'r lefel hon o berfformiad yn Chwarter 4 a thu hwnt tra'n mynd i'r afael â meysydd penodol lle mae perfformiad ar ei hôl hi.
- Bod ymateb yn amserol i gwynion yn y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn cael ei amlygu yn yr adroddiad fel problem ac y bu'n ffynhonnell o danberfformiad mewn chwarteri blaenorol. Oes yna rôl ychwanegol i'r Panel Gwella Gwasanaethau Plant o ran cefnogi a monitro gwelliant?
- Bod y cerdyn sgorio yn dynodi tuedd at i lawr mewn perfformiad ar gyfer prosesu a phenderfynu ar geisiadau cynllunio ar amser yn rhannol oherwydd absenoldeb staff a llwyth gwaith trwm o ganlyniad i weithredu'r system gynllunio newydd. Pa gamau sy'n cael eu cymryd i oresgyn yr anawsterau hyn?
- Bod gostyngiad blwyddyn ar flwyddyn wedi'i weld ers 2016/17 yn y perfformiad o ran canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod o ailalluogi ac sy'n derbyn pecyn gofal ar lefel is 6 mis yn ddiweddarach; mae perfformiad yn parhau yn is na'r targed yn Chwarter 3 2018/19. Beth sy'n cael ei wneud i wrthdroi'r dirywiad ac i wella perfformiad er mwyn cyrraedd lefel targed?
- Mae presenoldeb yn y gwaith yn y sector addysg cynradd yn faes sydd wedi'i nodi'n GOCH tra ei fod wedi'i nodi fel GWYRDD ar gyfer y sector uwchradd. Beth yw'r rheswm am y gwahaniaeth mewn perfformiad a pha gynlluniau sydd gan y Gwasanaeth Dysgu i gefnogi ysgolion i wella presenoldeb yn y gwaith?
- Bod perfformiad mewn perthynas â chanran y rhai sydd wedi gadael Blwyddyn 11 nad ydynt mewn Addysg, Hyfforddiant na Chyflogaeth (NEET) yn dangos ei fod yn y chwarter isaf (COCH). Does dim gwybodaeth am berfformiad na thargedau wedi'i darparu er mwyn rhoi cyd-destun.
- A oes unrhyw risgiau i'r Cyngor o ganlyniad i'r raddfa uwch o Oedi wrth Drosglwyddo Gofal?
- Oes yna unrhyw rwystrau penodol ar gyfer gwella perfformiad mewn perthynas â Cyfweliadau Dychwelyd i'r Gwaith i lefel darged RAG GWYRDD? Darparwyd cadarnhad/esboniad i Swyddogion ac Aelodau Portffolio fel a ganlyn –
- Bod perfformiad Gwasanaethau Plant o ran cynnal sgwrs ag achwynwyr yn dda ond nid yw'r Gwasanaeth wedi bod mor effeithiol wrth ddarparu ymateb ysgrifenedig ar amser. Mae'r sefyllfa'n gwella. Yn Chwarter 1, allan o 5 achwynydd fe dderbyniodd 2 ymateb ysgrifenedig ar amser; ar gyfer Chwarter 2 fe dderbyniodd 7 allan o 14 achwynydd ymateb ysgrifenedig ar amser ac ar gyfer Chwarter 3 fe ddarparwyd ymateb ysgrifenedig ar amser i 5 allan o'r 8 achwynydd. Yn y 3 achos lle na roddwyd ymateb ysgrifenedig ar amser – roedd un o ganlyniad i'r ffaith bod y Gweithiwr Cymdeithasol ar wyliau, roedd yr ail angen ymateb gan nifer o wahanol bobl a gofynnwyd i'r achwynydd gytuno i estyniad o ran yr amserlen ac roedd yr oedi gyda'r trydydd i'w briodoli i lwyth gwaith y Rheolwr Gwasanaeth ar y pryd. Mae'r broses ymateb bellach wedi ei diwygio er mwyn gallu darparu datrysiaid anffurfiol i'r achwynydd o fewn 48 awr; mae proses o gyfri i lawr wedi ei rhoi ar waith er mwyn i reolwyr gwasanaeth gael eu hatgoffa o faint o ddyddiau sydd ganddynt ar ôl er mwyn anfon ymateb ysgrifenedig ac, mewn sefyllfa lle byddai rhaid i Reolwr Gwasanaeth ddelfio â nifer o gwynion, bydd y gwaith yn cael ei rannu rhwng staff rhag i'r achwynydd orfod disgwyl am ymateb. Mae gan y Panel Gwella Gwasanaethau Plant raglen waith lawn ar hyn o bryd ac nid ystyrir ei fod yn briodol iddo ymgymryd â gwaith ychwanegol o ran monitro cwynion.
- Bod y llwyth gwaith yn y Gwasanaeth Cynllunio wedi cynyddu o ran faint o waith sydd ynghyd â pha mor gymhleth ydyw; mae hyn wedi'i ddwysáu gan swyddi gwag ac absenoldebau salwch ymysg y swyddogion cynllunio proffesiynol sy'n asesu'r ceisiadau cynllunio. Mae ailstrwythuro wedi digwydd ac mae penodiadau wedi eu gwneud. Bydd y strwythur staffio yn cael ei adolygu eto er mwyn gweld a oes unrhyw feysydd sydd angen eu cryfhau ymhellach.
- O ran perfformiad mewn perthynas â chanran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod o ailalluogi ac sy'n derbyn pecyn gofal a chymorth ar lefel is 6 mis yn ddiweddarach, er bod

agwedd y Gwasanaeth tuag at ailalluogi wedi parhau yn gyson, mae rhai o'r achosion a gafwyd yn ddiweddar wedi cynnwys anghenion cymhleth gyda'r canlyniad fod y sgôp i wella sefyllfa'r unigolion perthnasol yn is o gymharu â'r hyn y mae'r Gwasanaeth wedi gallu ei gyflawni yn hanesyddol. Mae perfformiad yn erbyn y dangosydd hefyd wedi'i ddylanwadu gan y nifer fechan o achosion. Ystyrir felly bod y gostyngiad diweddar mewn perfformiad i'w briodoli i'r ffactorau penodol hyn ac nad yw'n golygu unrhyw duedd barhaus.

- O ran gwella presenoldeb yn y gweithle mewn ysgolion, mae gwaith sylweddol wedi'i wneud yn y sector uwchradd er mwyn cynorthwyo ysgolion i wella eu graddfeydd absenoldeb salwch ac mae hyn wedi'i adlewyrchu yn y gwelliant mewn perfformiad. Yn y sector cynradd, mae 10 ysgol â graddfeydd salwch uwch wedi cael eu nodi a'u targedu i dderbyn cymorth er mwyn sicrhau eu bod yn gweithredu'r broses rheoli absenoldebau salwch priodol. Mae arwyddion cynnar yn awgrymu bod yr ymyrraeth hon yn cael canlyniadau yn y rhan fwyaf o ysgolion a dargedwyd. Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i weithio gydag ysgolion cynradd er mwyn mynd i'r afael â chyfraddau absenoldebau salwch ac er mwyn sicrhau eu bod yn cadw at y gweithdrefnau y cytunwyd arnynt ar gyfer rheoli salwch gan wybod hefyd fod yna bwysau ar staff addysgu.
- O ran NEET, mae'r Gwasanaeth Dysgu yn ymwybodol o amgylchiadau'r 27 unigolyn sy'n dod dan y categori hwn. Nid yw rhai o'r 27 unigolyn mewn cyflogaeth, addysg na hyfforddiant o ganlyniad i faterion iechyd meddwl, digartrefedd ac o ganlyniad i fod yn rhiant neu mewn un achos oherwydd bod yr unigolyn gwrthod ymgysylltu. Mae'r prosiect ADTRAC sy'n ceisio cefnogi pobl ifanc rhwng 16 a 24 oed y cyfeirir atynt fel NEET i gael swydd neu i wneud cais am hyfforddiant, bellach wedi'i sefydlu yn Ynys Môn ac mae'n dechrau cael effaith.
- Mewn perthynas ag oedi mewn Trosglwyddo Gofal, mae'r contract Gofal Cartref fesul ardal sydd newydd gael ei chomisiynu yn dechrau cael effaith gadarnhaol ar y ffigyrau ac mae perfformiad yn Chwarter 3 (1.53) yn welliant o gymharu â pherfformiad yn Chwarter 2 (1.79) ac yn fwy sylweddol ar berfformiad Chwarter 1 (2.30). Mae'r gwaith ar hyn o bryd yn canolbwyntio ar sicrhau capasiti digonol er mwyn bodloni'r galw cynyddol i allu datrys unrhyw bryderon o ran perfformiad yn Chwarter 4 ac ar y cyd â'r Bwrdd Iechyd, sicrhau bod y broses codio data yn gadarn ac nad oes unrhyw gleientiaid yn cael eu codio n anghywir.
- O ran y Cyfweiliadau Dychwelyd i'r Gwaith, mae rhan o'r her yn gysylltiedig â bodloni'r amserlenni ar gyfer gallu cynnal cyfweiliadau mewn amgylchiadau lle efallai y bydd y Rheolwr Llinell i ffwrdd o'r gwaith neu lle mae staff wedi eu lleoli oddi ar y safle e.e. glanhawyr, staff gofal cartref ac ati. Byddai cynnal cyfweiliadau dychwelyd i'r gwaith ar-lein yn golygu colli'r cyswllt wyneb yn wyneb y mae'r cyfweiliad yn ei roi ac nid oes gan bob aelod o staff fynediad i'r rhyngwyd.

Wedi ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd ynghyd â'r cadarnhad a ddarparwyd gan y Swyddogion/Aelodau Portffolio ar y pwyntiau a godwyd, penderfynwyd bod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn –

- **Nodi'r meysydd lle mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn llwyddo i sicrhau gwelliannau ar gyfer y dyfodol fel yr amlinellir yn yr adroddiad mewn perthynas â Gwasanaethau Oedolion, y Gwasanaeth Cynllunio, Presenoldeb yn y Gwaith a threfniadau Rheoli Cwynion o fewn Gwasanaethau Plant ac ei fod**
- **Yn argymhell mesurau lliniaru ar gyfer y meysydd hynny fel y nodir yn yr adroddiad.**

NI CHAFODD UNRHYW WEITHREDOEDD YCHWANEGOL EU HARGYMELL

4 POLISI CLUDIANT YSGOL DIWYGIEDIG

Cafodd adroddiad y Pennaeth Dysgu yn cynnwys Polisi Cludiant diwygiedig ei gyflwyno ar gyfer ei ystyried a'i graffu arno gan y Pwyllgor.

Adroddodd yr Arweinydd fod y Polisi Cludiant Ysgol diwygiedig wedi bod yn destun Sesiwn Briffio Aelodau ac ei fod hefyd wedi'i graffu gan y Panel Sgriwtini Cyllid a roddodd ystyriaeth ofalus i'w effaith ariannol. Mae'r polisi diwygiedig yn nodi'n glir drefniadau a meini prawf yr Awdurdod ar gyfer darparu cludiant ar gyfer disgyblion ysgol a choleg Cyngor Sir Ynys Môn.

Amlygodd y Pennaeth Dysgu fod y Polisi diwygiedig yn glynu'n agos at y Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 a Teithio gan Ddysgwyr: Darpariaeth Statudol ac Arweiniad Gweithredol 2014 ac mae'n cynnwys digon o fanylion er mwyn galluogi'r Awdurdod i ymateb i sefyllfaoedd ac amgylchiadau gydag eglurder a chysondeb. Dywedodd y Swyddog bod agweddau o'r trefniadau cludiant ysgol a oedd angen eu hadolygu, eu cadarnhau a'u diwygio; mae hynny wedi digwydd yn ystod y flwyddyn ac mae wedi cael effaith gadarnhaol ar y gyllideb cludiant ysgol.

Yn y drafodaeth ddilynol ar yr adroddiad yn y Pwyllgor, codwyd y materion canlynol –

- Oes modd rhoi sicrwydd y bydd cludiant i'r ysgol yn cael ei ddarparu ar ffyrdd y gellid eu hystyried yn beryglus hyd yn oed os yw'r llwybrau hynny yn fyrrach na'r pellter statudol ar gyfer bod yn gymwys?
- A yw ymdriniaeth y polisi o ysgolion ffydd yn gyson â'r ymdriniaeth gyffredinol o'r polisi o ystyried y nodir yn adran 3.2 o'r polisi y bydd yr Awdurdod yn ystyried ar sail disgresiwn, geisiadau am gludiant i'r Ysgol Ffydd addas os mai dyna ddewis y rhiant/gofalwr ac y bydd hyn yn berthnasol hyd yn oed os nad yr ysgol honno yw eu hysgol addas agosaf ond ei fod o fewn ardal yr Awdurdod Lleol.
- Pa effeithiau ariannol sydd i'r polisi?
- Nodir na fydd unrhyw gludiant yn cael ei ddarparu i blant 3 neu 4 oed sy'n mynychu'r ysgol feithrin neu'r dosbarth meithrin. Fodd bynnag, darperir cludiant i blant cymwys ar gyfer dechrau'r flwyddyn ysgol lle bydd y plentyn yn troi'n 5 oed ac yn dechrau addysg amser llawn sy'n golygu ei bod yn bosibl y gallai plentyn 4 oed sy'n cael ei ben-blwydd yn 5 oed yn hwyrach yn y flwyddyn ysgol fod yn gymwys ar gyfer trafnidiaeth ysgol. A yw'r risgiau o gludo plant mor ifanc â 4 oed ar fws heb unrhyw oruchwyliaeth wedi eu hystyried?
- Nodir na fydd yr Awdurdod yn darparu cludiant i glybiau tu allan i'r ysgol nac adref (h.y. clybiau brechwast, clybiau ar ôl ysgol neu weithgareddau allgyrsiol sy'n disgyn y tu allan i'r cwricwlwm ysgol). Fodd bynnag sut gellir cysoni'r agwedd hon ag anghenion plant rhieni nad oes ganddynt gludiant eu hunain ac sy'n byw mewn ardaloedd lle gall mynediad i drafnidiaeth gyhoeddus fod yn gyfyngedig ac sydd ag angen am glybiau brechwast; sut byddai'r Awdurdod Addysg yn mynd i'r afael â'r gofyn hwn yng nghyd-destun y Polisi?
- Pa mor llwyddiannus yw'r Awdurdod o ran casglu a gweinyddu taliadau am gludiant ysgol?

Darparwyd cadarnhad/esboniad gan Swyddogion ac Aelodau Portffolio fel a ganlyn –

- Bod adran 2.10 y Polisi yn amlinellu'r trefniadau mewn perthynas â llwybrau peryglus ac yn cadarnhau, ar gyfer dysgwyr sy'n byw yn agosach na'r pellter statudol a nodir yn adran 2.2 o'r polisi, y bydd yr Awdurdod yn darparu cludiant i'r ysgol os yw'r llwybr wedi'i asesu fel un peryglus gan y Swyddog priodol yng Nghyngor Sir Ynys Môn yn dilyn yr arweiniad a ddarparwyd yn Teithio gan Ddysgwyr: Darpariaeth Statudol ac Arweiniad Gweithredol 2014.
- O ran darparu cludiant i ysgolion Ffydd, bydd yr Awdurdod yn ystyried darparu cludiant i'r ysgol ffydd addas agosaf os mai dyna ddewis y rhieni a bydd hefyd yn ystyried ceisiadau os nad yr ysgol honno yw'r ysgol yr ysgol addas agosaf ar yr amod fod yr ysgol o fewn ardal yr Awdurdod Lleol; ni fydd yr Awdurdod yn darparu cludiant i ysgol Ffydd y tu allan i ardal yr Awdurdod Lleol os oes ysgol o'r un ffydd yn bodoli o fewn ardal yr Awdurdod Lleol.

- Er na fydd y Polisi yn cael ei weithredu'n llawn tan Medi, 2019 bydd yn effeithio ar y sefyllfa ariannol sydd eisoes wedi amlygu ei hun yn y misoedd diwethaf gyda llai o siwrneiau tacsî. Mae'r polisi yn rheoli disgwyliadau ar gyfer trafndiaeth ysgol ac yn nodi arweiniad clir ar gyfer pryd y bydd cludiant i'r ysgol yn cael ei ddarparu. Rhagwelir y bydd gweithrediad llawn y polisi, dros amser, yn cael effaith bositif ar y pwysau sydd ar y gyllideb ar hyn o bryd.
- O ran cludo plant oedran meithrin ar fws, mae'r Awdurdod yn glynu'n gaeth wrth ganllawiau Llywodraeth Cymru o ran yr holl agweddau o gludiant ysgol y mae'n eu darparu.
- O ran mynychu clybiau brechwast, fe allai fod yn bosibl edrych ar amseriad cludiant ysgol fel bod y disgyblion hynny sydd angen yn gallu cael mynediad i gludiant er mwyn gallu mynd i glybiau brechwast.
- Er y gall casglu taliadau ar gyfer cludiant fod yn her pan maent yn ddyledus, mae'r bartneriaeth waith sydd wedi datblygu dros y flwyddyn ddiwethaf rhwng y Gwasanaeth Dysgu, y Gwasanaeth Priffyrdd a'r Gwasanaeth Adnoddau wrth iddynt gydweithio i ddatrys materion trafndiaeth ysgol yn sail ar gyfer delio'n fwy effeithiol â thaliadau a materion cludiant ysgol eraill.

Yn dilyn ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd ynghyd â'r cadarnhad a ddarparwyd gan y Swyddogion/Aelodau Portffolio ar y pwyntiau a godwyd, penderfynwyd y byddai'r Pwyllgor Sgriwtini –

- **Yn argymhell bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r Polisi Cludiant Ysgol diwygiedig.**
- **Yn argymhell, lle bo hynny'n ymarferol, y dylid rhoi ystyriaeth i amseriad cludiant ysgol er mwyn sicrhau bod disgyblion sydd angen gwneud hynny yn gallu cael cludiant i allu mynychu clybiau brechwast.**
- **Nodi sylwadau'r Panel Sgriwtini Cyllid.**

NI CHYNGIWIYD UNRHYW WEITHREDOEDD YCHWANEGOL

5 MONITRO CYNNYDD: CYNLLUN GWELLA GWASANAETHAU PLANT/ PANEL GWELLA GWASANAETHAU PLANT

- Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn nodi'r cynnydd hyd yma wrth weithredu'r Cynllun Gwella Gwasanaethau Plant ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor.

Adroddodd yr Arweinydd a'r Deilydd Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol fod yr adroddiad yn garreg filltir ym mhroses gwella'r Gwasanaethau Plant oherwydd cytunwyd i gau'r Cynllun Gwella Gwasanaeth (CGG) presennol i lawr ac i gynhyrchu Cynllun Datblygu Gwasanaeth ar gyfer 2019-22. Bydd yn cynnwys unrhyw weithredoedd sy'n weddill o'r CGG presennol ac sydd angen eu datblygu ymhellach ac yn ymgorffori'r 14 maes datblygiad a nodwyd gan Arolygiaeth Gofal Cymru yn ei adroddiad ail-archwilio yn Rhagfyr, 2018. Bydd y gwasanaeth cyfan yn gweithio dan y Cynllun Datblygu Gwasanaeth newydd a fydd yn cael ei gytuno arno gan Uwch Dîm Rheoli'r Gwasanaeth, y Panel Gwella Gwasanaethau Plant, y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Pwyllgor Gwaith. Bydd y Gwasanaeth hefyd yn ymgymryd â'r gweithgareddau gwella penodol a restrir yn yr adroddiad er mwyn atgyfnerthu'r cynnydd a wnaed eisoes.

Cyfeiriodd y Pennaeth Plant a Theuluoedd at y cynnydd o ran recriwtio a chadw staff ynghyd â datblygu'r model Cartrefi Grŵp Bach sy'n fenter a fydd yn galluogi rhai o'r plant a allai fod mewn lleoliadau gofal ymhell i ffordd o Ynys Môn i dderbyn gofal mewn amgylchedd "cartrefol" sy'n efelychu'r ffordd y mae eu cyfoedion yn byw h.y. byw yn y gymuned, mynd i'r ysgol leol, gwneud ffrindiau yn yr ardal. Hefyd, fel rhan o'r ymdrech i wella opsiynau lleoli er mwyn bodloni'r galw, mae'r Gwasanaeth yn edrych i recriwtio a

chadw mwy o Ofalwyr Maeth ac mae'r adroddiad yn crynhoi'r buddion y bydd y pecyn Gofal Maeth newydd yn eu darparu i Ofalwyr Maeth yr Awdurdod pan gaiff ei weithredu yn Ebrill, 2019.

Yn y drafodaeth ddilynol ar yr adroddiad yn y Pwyllgor, codwyd y materion canlynol –

- Bod cynnydd sylweddol wedi'i wneud gan y Gwasanaethau Plant dros oes y Cynllun Gwella Gwasanaeth. Fodd bynnag, cafodd 14 maes ar gyfer datblygiad pellach eu hadnabod gan Arolygiaeth Gofal Cymru. Oes yna unrhyw feysydd o fewn y 14 a gafodd eu hadnabod sydd angen sylw fel blaenoriaeth ac a oes gan y gwasanaeth y adnoddau er mwyn gallu mynd i'r afael a materion a datblygu'r Cynllun Datblygu Gwasanaeth?
 - Trefniadau mewn perthynas â'r Cartrefi Grŵp Bach gan gynnwys staffio, cofrestru a chynlluniau ar gyfer agor mwy o gartrefi grŵp bach y tu hwnt i'r 2 y disgwylir eu hagor yn ystod blynyddoedd ariannol 2019/20 a 2020/21.
 - A oes ystyriaeth wedi'i rhoi i ddyrannu tai cyngor i unigolion / teuluoedd sy'n dymuno maethu a fyddai'n cyflawni'r un amcan a chael staff yn gofalu am blant mewn eiddo sy'n berchen i'r Cyngor.
- Darparwyd cadarnhad/esboniad i Swyddogion ac Aelodau Portffolio fel a ganlyn –
- Yn ystod y cyfnod o weithredu'r Cynllun Gwella Gwasanaethau Plant, mae'r Gwasanaethau Plant wedi datblygu gwell hunan-ymwybyddiaeth ac yn gwybod lle mae'r Gwasanaeth, lle mae'n dymuno mynd a'r modd y bydd yn gwneud hynny. Mae ôl-ofal plant a phobl ifanc a rhai sy'n gadael gofal ymysg y meysydd blaenoriaeth ar gyfer y cam nesaf y mae cynlluniau'n cael eu datblygu ar eu cyfer. Mae'r broses o wella a hunanwerthuso yn y Gwasanaethau Plant yn un barhaus ac mae'n rhaid i'r broses hon ddigwydd o fewn cydestun yr adnoddau sydd ar gael. Y dasg yw cynnal cyflymder y gwelliannau gan felly ddatblygu gwasanaeth sy'n gallu gwrthsefyll yr heriau y mae'r Gwasanaethau Plant yn eu hwynebu.
 - Bydd Cartrefi Grŵp Bach yn galluogi rhai plant sydd ar hyn o bryd mewn lleoliadau gofal ymhell o Ynys Môn i ddychwelyd i'r ardal leol er mwyn byw o dan amodau sy'n dyblygu i'r raddfa y mae hynny'n bosibl, amgylchedd cartrefol arferol. Nid eu bwriad yw darparu ar gyfer plant sy'n derbyn gofal y mae ganddynt anghenion aciwt neu gymhleth a fydd yn parhau i dderbyn darpariaeth arbenigol sy'n briodol ar gyfer eu hanghenion penodol. O ran staff, y prif nod yw cadw'r rota staffio yn gyson, lleihau'r newidiadau staffio er mwyn i'r plant a fydd yn byw yn y Cartrefi Grŵp Bach weld yr un wyneb ac i gael cyswllt parhaus â'r un gofalwyr a fydd yn dod â pharhad a normalrwydd i'r gofal y byddant yn ei dderbyn. Mae eiddo Awdurdodau Lleol wedi eu hadnabod ac mae gwaith wedi dechrau ar wneud y cartrefi hynny'n addas gan ystyried gofynion cofrestru AGC. Bydd adnabod eiddo pellach mewn lleoliadau addas yn cael ei wneud mewn cydweithrediad â'r Gwasanaethau Tai ac Addysg.
 - Yn unol â'r polisi tai, gall y Gwasanaeth Tai ystyried mynediad i dai cyngor i, er enghraifft, deuluoedd maeth / gofalwyr maeth sydd angen ystafell wely ychwanegol er mwyn lletya plentyn maeth a allai fel arall fod wedi eu rhoi mewn gofal ac y byddai asesiad wedi ei wneud yn seiliedig ar yr angen hwnnw.

Yn dilyn ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd ynghyd â'r cadarnhad a ddarparwyd gan y Swyddogion / Aelodau Portffolio ar y pwyntiau a godwyd, penderfynwyd fod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn cadarnhau ei fod yn fodlon â'r canlynol –

- **Y camau a gymerwyd er mwyn datblygu gweithrediad y Cynllun Gwella Gwasanaeth a chyflymder y cynnydd;**
- **I'r Gwasanaeth symud ymlaen â Chynllun Datblygu Gwasanaeth newydd a fydd yn disodli'r Cynllun Gwella Gwasanaeth presennol;**
- **Cyflymder y cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma o fewn y Gwasanaethau Plant a Theuluoedd.**

NI CHYNIWIWYD UNRHYW WEITHREDOEDD YCHWANEGOL

- Cyflwynwyd adroddiad gan y Panel Gwella Gwasanaethau Plant yn disgrifio gwaith ac allbwn y Panel yn ystod y cyfnod rhwng Rhagfyr 2018 a Chwefror, 2019 ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor.

Adroddodd y Cynghorydd Richard Griffiths, cynrychiolydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar y Panel, ar y prif bwyntiau gan nodi nad oes unrhyw faterion penodol wedi eu huwchgyfeirio ar gyfer sylw'r Pwyllgor yn ystod y chwarter hwn; gofynnir i'r Pwyllgor ystyried a yw'n fodlon â chadernid y Panel o ran monitro hyd yma.

Nododd y Pwyllgor fod y Panel yn ei gyfarfod Chwefror, 2019 wedi rhoi ystyriaeth i addysg ddewisol yn y cartref a'i fod wedi gofyn am ddiweddariad ar ddatblygiadau ymhén 6 mis. Hysbyswyd y Pwyllgor, yn absenoldeb canllawiau cenedlaethol ar hyn o bryd, fod y Panel wedi cytuno i weithio â phobl leol er mwyn cefnogi rhieni sy'n addysgu eu plant yn y cartref a hynny drwy becyn gwybodaeth.

Nododd y Pwyllgor ymhellach, ar Ddiwrnod Gwaith Cymdeithasol, ei bod yn briodol i Aelodau ddatgan eu diolch a'u gwerthfawrogiad am y gwaith a wneir gan Weithwyr Cymdeithasol y Cyngor a hynny mewn amgylchedd sy'n gallu bod yn hynod heriol ar adegau.

Yn dilyn ystyried yr adroddiad, penderfynodd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol nodi'r canlynol –

- **Y cynnydd a wnaed hyd yma o ran gwaith y Panel Gwella Gwasanaethau Plant o ran cyflawni ei raglen waith.**
- **Bod y Cynllun Gwella Gwasanaeth presennol bellach wedi ei gau gyda'r 2 faes blaenoriaeth sydd eto i gael eu gweithredu'n llawn i gael eu trosglwyddo i'r Cynllun Datblygu Gwasanaeth newydd.**
- **Y meysydd gwaith a grybwyllwyd yn ystod Ymweliadau Laming fel ffordd o gryfhau atebolrwydd a gwybodaeth a dealltwriaeth Aelodau'r Panel.**
- **Rhaglen ddatblygu barhaus Aelodau'r Panel gyda llawer ohoni'n cael ei darparu'n fewnol.**

NI CHYNIWIWYD UNRHYW WEITHREDOEDD YCHWANEGOL

6 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd, o dan Adran 100(A)(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, cau allan y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem a ganlyn oherwydd gallai olygu datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym Mharagraff 12, Rhan 1 o Atodlen 12A i'r Ddeddf honno a'r Prawf Budd y Cyhoedd sydd ynghlwm.

7 RHAGLEN MODERNEIDDIO YSGOLION:ACHOS BUSINESS LLAWN ARDAL LLANGFNI (BODFFORDD/CORN HIR)

Cadeiriwyd yr eitem hon gan y Cynghorydd Richard Owain Jones, yr Is-gadeirydd ar gyfer y Pwyllgor.

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Dysgu yn cynnwys yr Achos Busnes Llawn am ysgol gynradd newydd yn lle Ysgol Bodffordd ac Ysgol Corn Hir ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor.

Adroddodd yr Arweinydd a'r Deilydd Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol, os bydd yr Achos Busnes Llawn yn cael ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru, y bydd modd diogelu 50% o'r cyllid ar gyfer y prosiect, prosiect sydd ar ddiwedd y cyfnod Band A.

Dywedodd y Pennaeth Dysgu fod cais am Grant Cyfalaf Cyfrwng Cymraeg am Uned Feithrinfa wedi'i gymeradwyo ym mis Tachwedd, 2018 a bod y Gweinidog Addysg wedi cymeradwyo mewn egwyddor, yr Achos Busnes Amlinellol Strategol ar gyfer yr ysgol newydd yn Ionawr, 2019. Mae'r Achos Busnes Llawn yn nodi'r cyfiawnhad strategol, economaidd, masnachol, ariannol a rheolaethol dros y cais. Cyfeiriodd y Swyddog at y fanyleb ar gyfer yr adeilad a fydd ar gyfer ysgol gymunedol ar gyfer 360 o ddisgyblion ac a fydd yn cymryd i ystyriaeth y datblygiadau tai arfaethedig yn y rhan hon o Langefni ac yn darparu capasiti ychwanegol o hyd at 10%; bydd gan yr ysgol brif neuadd fwy ar gyfer gweithgareddau cymunedol, ystafell gyfarfod gymunedol ac uned feithrinfa ar gyfer plant rhwng 2 a 4 oed. Bydd yr ardaloedd allanol yn cynnwys cae chwarae, ardal gemau MUGA, ardal chwarae llain galed, ardal chwarae meddal a gardd. Mae'r Achos Busnes Llawn hefyd yn nodi'r amserlen amlinellol ar gyfer y gwaith y gwaith o adeiladu ac agor yr ysgol.

Dywedodd y Pennaeth Dysgu fod penderfyniad y Pwyllgor Gwaith ar 30 Ebrill 2018 i gymeradwyo ysgol newydd yn lle Ysgol Bodffordd ac Ysgol Corn Hir hefyd yn cyfeirio at Ysgol Henblas lle bydd darpariaeth addysg yn cael ei chynnal yn Llangristiolus un ai drwy gynnal Ysgol Henblas fel y mae neu drwy gyfuno Ysgol Henblas â'r ysgol newydd a chreu un ysgol ar ddau safle. Roedd y penderfyniad hwn yn gysylltiedig â'r Cyngor yn derbyn sicrwydd fod safonau Ysgol Henblas yn gwella a bod niferoedd disgyblion yn parhau'n gyson. Mae ail archwiliad o Ysgol Henblas gan Estyn ym mis Hydref 2018 yn cadarnhau bod yr ysgol wedi gwneud cynnydd digonol mewn perthynas â'r argymhellion a wnaed yn dilyn yr archwiliad ym Mai, 2017 ac y gellir ei tynnu oddi ar y rhestr ysgolion sydd angen gwelliannau sylweddol. Mae rhagamcanion hefyd yn dangos y bydd niferoedd disgyblion yn Ysgol Henblas yn parhau yn gyson ar gyfer y 3 blynedd nesaf. O ganlyniad felly, mae'r Awdurdod yn teimlo ei fod wedi cael y sicrwydd angenrheidiol o ran gwella safonau yn Ysgol Henblas a'r sefydlogrwydd o ran niferoedd disgyblion. Argymhellir felly bod Ysgol Henblas yn cael ei thynnu o'r cynnig.

Yn y drafodaeth ddilynol ar yr adroddiad yn y Pwyllgor, codwyd y materion canlynol –

- Sut mae'r Achos Busnes Llawn yn bodloni'r materion a godwyd yn flaenorol gan y Pwyllgor yn ystod y cam Achos Busnes Amlinellol mewn perthynas â materion priffyrdd a digonolrwydd y trefniadau parcio; materion traffig a diogelwch y ffyrdd yn ardal yr ysgol newydd a dyfodol Canolfan Bodffordd fel adnodd cymunedol?
- Pa mor fforddiadwy yw Achos Busnes Llawn y Cyngor o ystyried y rhaglen arbedion heriol y bydd yn rhaid iddo ei weithredu dros y 3 blynedd nesaf o leiaf.

Darparwyd cadarnhad / esboniad gan Swyddogion ac Aelodau Portffolio fel a ganlyn –

- O ran safonau parcio ysgolion newydd, mae angen lle parcio ar gyfer pob aelod o staff, ar gyfer ymwelwyr cyfwerth â hanner nifer y lleoedd i staff a rhieni, lle ar gyfer pob 10 disgybl – yn y cynllun hwn mae 50 o leoedd parcio i staff, 25 i ymwelwyr a 36 i rieni (cyfanswm o 61 o ymwelwyr). Fodd bynnag, mae'r cynllun cyffredinol yn darparu cyfanswm o 70 o leoedd parcio ar gyfer ymwelwyr, yn cynnwys 6 lle parcio anabl, ar ben y 50 i staff gan roi cyfanswm o 120 o leoedd parcio.
- O ran materion priffyrdd, mae Swyddogion Priffyrdd wedi ymdrin â'r cais yn yr un ffordd ag unrhyw gais allanol arall. Mae Swyddogion Priffyrdd wedi asesu llif y traffig ar gyfer y cynllun sy'n wahanol i'r llif traffig cysylltiedig â'r rhan fwyaf o ddatblygiadau gan fod y niferoedd uchaf yn cyrraedd ac yn gadael y safle yn y bore ac yn y prynhawn, adeg danfon a nôl y plant o'r ysgol; mae Swyddogion wedi rhoi sylw penodol i effeithiau posib y cynllun ar ddiogelwch y ffyrdd a defnyddwyr cyffredinol y ffordd yn yr ardal. Ystyriwyd nifer

o opsiynau rheoli traffig a'r opsiwn a ffafrir oedd cylchfan ger mynedfa'r ysgol newydd a fydd yn gweithredu fel mesur tawelu traffig. Mae'r gylchfan wedi ei dylunio gan gwmni allanol ac wedi'i hasesu gan Reolwr Diogelwch Ffyrdd Heddlu Gogledd Cymru sy'n fodlon, o ran gwelededd o gyfeiriad Bodffordd, fod y gylchfan wedi'i lleoli ar bellter priodol o'r dref a'r fynedfa i stad Corn Hir. Yn ogystal, bydd croesfan Twcan wedi'i lleoli rhwng y gylchfan ar ochr y dref a'r troad i mewn i Fryn Meurig a Chorn Hir. Bydd llwybrau troed ar y ffordd i'r groesfan newydd i gerddwyr hefyd yn cael eu lledaenu. Er mwyn sicrhau bod traffig yn arafu o gyfeiriad Bodffordd bydd nifer o arwyddion ffordd newydd yn cael eu codi er mwyn hysbysu gyrwyr o'r drefn ffyrdd newydd sydd o'u blaenau – nid yw twmpathau cyflymder yn opsiwn yn yr ardal hon ac nid yw'n debygol y byddai'r Heddlu yn cefnogi hyn.

- Bod trafodaethau wedi eu cynnal mewn perthynas â diogelu'r defnydd cymunedol o Ganolfan Bodffordd ac mae cyfarfodydd wedi eu cynnal; mae hon yn broses barhaus a disgwylir rwan i'r trafodaethau hynny gael eu symud i'r cam nesaf.

- O ran ariannu'r prosiect mewn amser o gyntaf, mae manylion y costau wedi eu cynnwys yn yr Achos Busnes Llawn gyda 50% yn cael ei ariannu drwy Raglen Moderneiddio ysgolion 21ain Ganrif Llywodraeth Cymru a 50% drwy adnoddau cyfalaf y Cyngor. Disgwylir i gyfraniad y Cyngor gael ei ariannu drwy dderbyniadau cyfalaf yn dilyn gwerthiant safleoedd di-angen a drwy fenthyca digymorth. Mae'r cynllun yn wahanol i'r cynlluniau moderneiddio ysgolion a weithredwyd yn flaenorol gan ei fod yn creu yn hytrach na'n lleihau lleoedd ysgol yn yr ardal, gyda diffyg capasiti yn y rhan hon o Langefni yn broblem. Er mai canlyniad y prosiect penodol hwn felly yw cost net ychwanegol yn hytrach nag arbediad, mae'r costau'n cael eu rhannu ar draws y Rhaglen Moderneiddio Ysgolion yn gyffredinol. Mae'r costau benthyca blynyddol i ad-dalu'r swm sy'n cael ei fenthyca'n ddigymorth yn cael eu cyfri a'u hadlewyrchu yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol. Yn dilyn y problemau capasiti dybryd yn Ysgol Corn Hir, doedd gwneud dim ddim yn opsiwn ac o ystyried argaeledd cyllid Llywodraeth Cymru a chyfraddau llog isel, pethau efallai na fydd ar gael yn y dyfodol, y cynnig hwn yw'r opsiwn gorau yn ariannol.

Wedi ystyried yr holl wybodaeth a gyflwynwyd ynghyd â'r esboniadau a ddarparwyd gan y Swyddogion / Aelodau Portffolio ar y pwyntiau a godwyd yn y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, penderfynwyd argymhell i'r Pwyllgor Gwaith ei fod yn cymeradwyo'r canlynol –

- 1. Yr Achos Busnes Llawn ar gyfer ysgol gynradd newydd yn lle Ysgol Bodffordd ac Ysgol Corn Hir.**
- 2. Bod yr Achos Busnes Llawn ar gyfer ysgol gynradd newydd yn lle Ysgol Bodffordd ac Ysgol Corn Hir yn cael ei anfon at Lywodraeth Cymru.**
- 3. Bod Ysgol Henblas yn cael ei thynnu o'r cynnig.**

NI CHYNIGIWDYD UNRHYW WEITHREDOEDD YCHWANEGOL

**Cynghorydd Dyland Rees
Cadeirydd**